

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. rugpjūčio 25 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Gedimino Sagačio (pranešėjas) ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrino civilinę bylą pagal ieškovės L. N. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 21 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės L. N. ieškinį atsakovui V. D. dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, išlaikymo ir išlaikymo įskolinimo priteisimo ir atsakovo V. D. priešieškinį ieškovei L. N. dėl skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su nepilnamečiu vaiku tvarkos nustatymo, išvadą byloje teikianti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo bendravimo tvarkos nustatymą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama nustatyti nepilnamečio vaiko R. D., gim. 2015 m. lapkričio 12 d., gyvenamąją vietą su ieškove; priteisti iš atsakovo nepilnamečio vaiko naudas 225 Eur dydžio kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis išlaikymą; priteisti iš atsakovo nepilnamečio vaiko naudas 1350 Eur išlaikymo įskolinimą; paskirti ieškovę nepilnamečiam vaikui priteisto išlaikymo tvarkytoja užufruoto teise.
3. Atsakovas byloje pareiškė priešieškinį, kuriuo prašė paskirti DNR ekspertizę tikslą nustatyti, ar atsakovas yra nepilnamečio vaiko tėvas; nustatyti, kad atsakovas nėra nepilnamečio vaiko tėvas. Bylos nagrinėjimo metu atsakovas pareiškė patikslintą priešieškinį, kuriame nurodė, kad atsisako priešieškinio reikalavimo dėl tėvystės nuginėjimo, ir pareiškė naują reikalavimą dėl bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo, nes ieškovė visiškai atsisako leisti atsakovui bendrauti su vaiku. Atsakovas prašė nustatyti tokią bendravimo su vaiku tvarką: 1) atsakovas su sūnumi bendrauja lyginiais metų savaitgaliais (kas antrą savaitgalį) nuo penktadienio 18 val., paimdamas sūnų iš jo gyvenamosios vietos ir grąžindamas jį sekmadienį iki 19 val. į jo gyvenamąją vietą; 2) darbo dienomis atsakovas bendrauja su sūnumi trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val. jo gyvenamojoje vietoje ir turėdamas teisę išsivesti sūnų iš jo gyvenamosios vietos; 3) atsakovas vasaros atostogų metu su sūnumi atostogauja vieną kalendorinį mėnesį, su galimybe atostogas praleisti tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Ieškovė privalo netrukdyti sūnaus išvykai ir nedaryti kliūčių įforminant išvykimo dokumentus. Sūnui sulaukus mokyklinio amžiaus, mokyklinių atostogų metu atsakovas bendrauja su sūnumi pusę atostogų laiko; 4) atsakovas kas antrus (lyginius) metus su sūnumi praleidžia šv. Kalėdas, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos šv. Kalėdų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą antrą šv. Kalėdų dieną iki 19 val.; 5) atsakovas kas antrus (lyginius) metus su sūnumi praleidžia Naujuosius metus, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos Naujųjų metų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą kitą dieną iki 19 val.; 6) atsakovas kas antrus (nelyginius) metus su sūnumi praleidžia šv. Velykas, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos šv. Velykų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą antrą šv. Velykų dieną iki 19 val.; 7) atsakovas kas antrus (nelyginius) metus sūnaus gimtadienį (lapkričio 12 d.) praleidžia kartu, pasiimdamas sūnų iš jo nuolatinės gyvenamosios vietos 16 val. ir grąžindamas sūnų į jo nuolatinę gyvenamąją vietą iki 19 val., nepriklausomai nuo bendro savaitgalių ir vasaros atostogų grafiko paskirstymo; 8) atsakovas Tėvo dieną praleidžia kartu, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos 9 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą tą pačią dieną iki 19 val.; 9) atsakovas gali matytis su sūnumi ir dažniau, nei nustatyta šioje tvarkoje, datą suderinęs su ieškove iš anksto; 10) atsakovas su sūnumi bendrauja neribotai telefonu, internetu bei kitomis ryšio priemonėmis; 11) atsakovas įsipareigoja iš anksto pranešti ieškovei apie negalėjimą pasimatyti su sūnumi; 12) atsakovas ir ieškovė įsipareigoja nedelsdami, kai tik sūnus suserga, vienas kitą informuoti apie sūnaus ligos atvejus; 13) ieškovė įsipareigoja informuoti atsakovą apie pasikeitusį sūnaus nuolatinės gyvenamosios vietos adresą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2021 m. birželio 11 d. sprendimu atsakovo dalies priešieškinio atsisakymą priėmė, civilinės bylos dalį dėl tėvystės nuginėjimo nutraukė; ieškinį tenkino visiškai; priešieškinį tenkino iš dalies; nustatė nepilnamečio vaiko R. D. gyvenamąją vietą su ieškove L. N.; priteisė nepilnamečiam vaikui R. D. iš atsakovo V. D. išlaikymą, mokamą po 225 Eur periodinėmis išmokomis nuo 2019 m. liepos 29 d. (ieškinio pateikimo dienos) iki sūnaus pilnametystės; priteisė nepilnamečiam vaikui R. D. iš atsakovo V. D. 1350 Eur

išlaikymo įsiskolinimą; paskyrė L. N. nepilnamečiam vaikui R. D. priteisto išlaikymo tvarkytoja užufrukto teise; nurodė, kad priteisto išlaikymo suma turi būti indeksuojama kasmet Vyriausybės nustatyta tvarka atsižvelgiant į infliaciją; nustatė tokią skyrium gyvenančio tėvo V. D. bendravimo su nepilnamečiu vaiku R. D. tvarką: 1) V. D. su sūnumi R. D. bendrauja lyginiais metų savaitgaliais (kas antrą savaitgalį) nuo penktadienio 18 val., paimdamas sūnų iš jo gyvenamosios vietos ir grąžindamas jį sekmadienį iki 19 val. į jo gyvenamąją vietą; 2) darbo dienomis V. D. bendrauja su sūnumi R. D. trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val. jo gyvenamojoje vietoje ir turėdamas teisę išsivesti sūnų iš jo gyvenamosios vietos; 3) atsakovas V. D. 2021 m. vasaros sezono metu (birželio–rugpjūčio mėnesiais) atostogauja su sūnumi nepertraukiamai 7 kalendorines dienas, pasiimdamas sūnų pirmąją savo atostogų dieną 12 val. iš jo gyvenamosios vietos, ir grąžina sūnų į jo gyvenamąją vietą paskutinę savo atostogų dieną iki 18 val. Apie planuojamas atostogas atsakovas informuoja ieškovę iš anksto, ne vėliau kaip prieš 14 dienų iki atostogų datos. Šių atostogų metu atsakovas turi teisę išvežti vaiką atostogauti į užsienio šalį tik su ieškovės sutikimu; 4) nuo 2022 metų vasaros atostogų metu tėvas bendrauja su vaiku vieną kalendorinį mėnesį, su galimybe atostogas praleisti tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. L. N. privalo netrukdyti sūnaus išvykai ir nedaryti kliūčių įforminant išvykimo dokumentus. Sūnui sulaukus mokyklinio amžiaus, mokyklinių atostogų metu V. D. bendrauja su sūnumi pusę atostogų laiko. Tuo atveju, jei šalys nesusiderina geruoju atostogų su vaiku laiko, poriniais metais prioritetas teikiamas atsakovo norimam atostogų laikui, neporiniais – ieškovės. Atsakovas apie ketinimą praleisti atostogas su vaiku informuoja ieškovę ne vėliau nei prieš 14 dienų; 5) V. D. kas antrus (lyginius) metus su sūnumi praleidžia šv. Kalėdas, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos šv. Kalėdų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą antrą šv. Kalėdų dieną iki 19 val.; 6) V. D. kas antrus (lyginius) metus su sūnumi praleidžia Naujuosius metus, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos Naujųjų metų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą kitą dieną iki 19 val.; 7) V. D. kas antrus (nelyginius) metus su sūnumi praleidžia šv. Velykas, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos šv. Velykų išvakarėse 18 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą antrą šv. Velykų dieną iki 19 val.; 8) V. D. kas antrus (nelyginius) metus sūnaus gimtadienį (lapkričio 12 d.) praleidžia kartu, pasiimdamas sūnų iš jo nuolatinės gyvenamosios vietos 16 val. ir grąžindamas sūnų į jo nuolatinę gyvenamąją vietą iki 19 val., nepriklausomai nuo bendro savaitgalių ir vasaros atostogų grafiko paskirstymo; 9) V. D. Tėvo dieną praleidžia kartu, pasiimdamas sūnų iš nuolatinės gyvenamosios vietos 9 val. ir grąžindamas sūnų į jo gyvenamąją vietą tą pačią dieną iki 19 val.; 10) V. D. gali matytis su sūnumi ir dažniau, nei nustatyta šioje tvarkoje, datą suderinęs su L. N. iš anksto; 11) V. D. su sūnumi bendrauja neribotai telefonu, internetu bei kitomis ryšio priemonėmis; 12) V. D. įsipareigoja iš anksto pranešti L. N. apie negalėjimą pasinatyti su sūnumi; 13) V. D. ir L. N. įsipareigoja nedelsdami, kai tik sūnus suserga, vienas kitą informuoti apie sūnaus ligos atvejus; 14) L. N. įsipareigoja informuoti V. D. apie pasikeitusį sūnaus nuolatinės gyvenamosios vietos adresą.

5. Teismas, įvertinęs atsakovo priešiškinį prašomą nustatyti bendravimo tvarką bei ieškovės argumentus dėl bendravimo ribojimo, padarė išvadą, kad atsakovo siūloma bendravimo tvarka atitinka nepilnamečio vaiko interesą ir teisę nevaržomai bendrauti tėvu, nes užtikrina maksimalų atsakovo bendravimą su sūnumi. Tuo tarpu ieškovės siūlymas riboti bendravimą nenustatant nakvynių ar nustatant tik ją vieną per savaitę, ar nenustatant galimybės ilgesnį laiką būti vaikui ir tėvui kartu atostogų metu, atsižvelgiant į ekspertizės akte dėstomus motyvus, ribos galimybę stiprinti tėvo ir vaiko ryšį išvengiant motinos įtakos.
6. Teismas pažymėjo, kad ekspertizės metu nebuvo nustatyta aplinkybių, pagrindžiančių būtinybę riboti vaiko bendravimą su tėvu. Teismas nurodė, kad ekspertizės aktas ne tik kad neįrodo, jog yra pagrįsta riboti vaiko ir tėvo bendravimą, tačiau, priešingai, patvirtina, kad būtina ilgesnė bendravimo trukmė, t. y. kad būtina neriboti vaiko bendravimo su tėvu.
7. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. spalio 21 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
8. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nurodė, jog ieškovės į bylą pateikti garso įrašai neįrodo, kad atsakovo elgesys vaiko atžvilgiu yra netinkamas, kad vaikas kategoriškai atsisako bendrauti su atsakovu. Priešingai, iš pateiktų garso įrašų matyti, jog vaikas nenori bendrauti su atsakovu dėl to, kad pokalbio metu yra įsitraukęs į kitą veiklą, t. y. žaidžia ar žiūri televizorių, valgo, o ne dėl to, kad iš principo nenori ar bijo bendrauti su atsakovu.
22. Taip pat teisėjų kolegija nurodė, kad ekspertizės išvadų nepaneigia ieškovės nurodyti byloje esantys vaizdo įrašai, kurie, ieškovės teigimu, įrodo, kad atsakovas, bendraudamas su vaiku, neskiria vaikui dėmesio. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad iš byloje esančių vaizdo įrašų matyti, jog vaizdo įrašai daryti vieno iš atsakovo susitikimų su vaiku metu 2020 m. vasario 15 d., iš jų turinio negalima daryti išvados, kad atsakovo elgesys kelia grėsmę vaikui ar jo raidai, saugumui, kad vaikas šalia atsakovo jaučiasi nesaugiai. Teisėjų kolegijos vertinimu, byloje esančios nuotraukos bei vaizdo įrašai, kuriuose atsakovas užfiksuotas vartojantis alkoholį ar apsvaigęs, taip pat neįrodo, kad atsakovas alkoholį vartoja būdamas kartu su vaiku ir tokiu būdu kelia grėsmę vaiko saugumui. Kolegija atkreipė dėmesį, kad pačios ieškovės į bylą pateiktoje Grėsmės vaikui lygio nustatymo anketoje aiškiai nurodyta, jog grėsmės lygis vaikui nenustatytas.
9. Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje esančius įrodymus, teismo psichologinės ekspertizės išvadas, padarė išvadą, kad byloje nėra duomenų, patvirtinančių atsakovo negebejimą pasirūpinti šalių nepilnamečiu vaiku, taip pat nėra duomenų, kad atsakovo bendravimas su šalių nepilnamečiu vaiku neatitiktų vaiko interesų ar keltų vaikui ar jo raidai grėsmę, kas sudarytų pagrindą riboti atsakovo bendravimą su vaiku ar nustatyti, kad atsakovas bendrauja su vaiku dalyvaujant vaiko teisių apsaugos specialistui, psichologui. Priešingai, teisėjų kolegijos vertinimu, ekspertizės išvadose aiškiai nurodyta, kad vaiko emociniam ryšiui stiprinti yra būtina vaikui daugiau laiko praleisti su tėvu nedalyvaujant motinai, motinos giminaičiams ar specialistams. Aplinkybė, kad ekspertizės išvadoje nurodyta būtinybė taikyti psichoterapiją kiekvienam šeimos nariui, anot teisėjų kolegijos, nesudaro pagrindo riboti atsakovo bendravimą su vaiku.
10. Teisėjų kolegijos vertinimu, teismo nustatyta bendravimo tvarka, kad atsakovas su vaiku bendrauja trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val. jo gyvenamojoje vietoje ir turėdamas teisę išsivesti vaiką iš jo gyvenamosios vietos, taip pat atitinka vaiko interesus, kadangi toks bendravimo būdas darbo savaitės viduryje labiau užtikrina vaiko kasdienę rutiną, jo neišvargina ir užtikrina vaikui galimybę bendrauti su tėvu ir darbo savaitės viduryje.
11. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas, spręsdamas dėl bendravimo tvarkos nustatymo, tinkamai ištyrė ir įvertino byloje esančius įrodymus, pagrįstai vadovavosi teismo psichiatrijos ekspertizės išvadomis, tinkamai taikė ir aiškino teisės normas, vadovavosi teismų praktika.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

12. Kasaciniu skundu ieškovė prašo pakeisti Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 21 d. nutartį nustatant, kad darbo dienomis atsakovas bendrauja su sūnumi trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val., pasiimdamas vaiką iš jo gyvenamosios vietos ir po to grąžindamas vaiką į jo gyvenamąją vietą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 12.1. Apeliacinės instancijos teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo nustatytą bendravimo su vaiku tvarką? trečiadienio vakarais ieškovės gyvenamojoje vietoje, netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias, kad vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo bendravimo tvarka yra nustatoma atsižvelgiant į vaiko interesus, ir nukrypo nuo tokio pobūdžio bylose formuojamos teismų? praktikos. Apeliacinio teismo palikta galioti atsakovo ir vaiko bendravimo tvarka prieštarauja vaiko interesams, nes ekspertas byloje yra nustatęs, kad vaikui itin aukštą emocinę įtampą kelia šeimos tema, todėl padarė išvadą, kad sutrikdyta vaiko emocinė? būsena yra siejama su tėvų, t. y. ieškovės ir atsakovo, tarpusavio konfliktiniais santykiais. Kadangi teismas nustatė, jog

trečiadienio vakarais atsakovas su vaiku matosi būtent ieškovei nuosavybės teise priklausančiame bute, kur ji gyvena kartu su vaiku, taip pat įvertinus atsakovo itin konfliktšką bei ūmų būdą?, nuolatinį jo siekį ieškoti priekabių? ieškovės atžvilgiu, įvairaus pobūdžio psichologinį terorizavimą?, tai iš anksto užprogramuoja tolimesnius ieškovės ir atsakovo konfliktus, dėl to vaikas nesijaus saugiai, jaus tvyrančią emociją? įtampą, ją? perims ir pats, nebus deramu? sąlygų kurti unikali? tarpusavio emociją? ryšį su atsakovu, o tai neabejotinai neatitiks vaiko geriausiu? interesu?.

- 12.2. Apeliacinės instancijos teismas, palikdamas nepakeista? atsakovo bendravimo su vaiku tvarka?, pagal kuria? trečiadienio vakarais jie turėtų bendrauti ieškovės gyvenamojoje vietoje, nors ieškovė, kuri ten gyvena ir yra buto savininkė?, akivaizdžiai nesutinka, kad atsakovas lankytųsi jos gyvenamojoje vietoje, pažeidė ieškovės konstitucinę? teisę? i? gyvenamojo būsto bei asmeninio gyvenimo neliečiamumą.
- 12.3. Europos Žmogaus Teisių? Teismas (toliau – EŽTT) ne kartą? yra nurodęs, kad nacionalinių? valdžios institucijų pareiga imtis priemonių kartu negyvenančio tėvo bendravimui su vaiku palengvinti nėra absoliuti ir šioje srityje gali prireikti pasirengimo priemonių (EŽTT 2011 m. balandžio 12 d. sprendimas byloje *Gluhakovic prieš Kroatiją?*, peticijos Nr. 21188/09; 2011 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje *Diamante and Pelliccioni prieš San Mariną?*, peticijos Nr. 32250/08). Nagrinėjant peticijas itin konfliktškų šeimos santykių? bylose, pabrėžtas bendrasis principas, jog tam, kad tėvai galėtų peržengti emocines kliūtis ir atkurti brandų? tarpusavio ryšį, orientuota? i? geriausius vaiko interesus, turi praėti šiek tiek laiko; tokiose delikaciose situacijose ryšių su vaiku atkūrimas gali reikalauti ilgalaikių? visu? suinteresuotų? asmenų pastangų; šioje srityje valstybės pareigos nėra absoliučios ir jos daugiau susijusios su priemonių, o ne rezultato klausimu (EŽTT 2012 m. sausio 10 d. sprendimas byloje *Cristescu prieš Rumuniją?*, peticijos Nr. 13589/07). Teismas kiekvienoje byloje, susijusioje su teisės i? privatų? ir šeimos gyvenimą? apsauga, pabrėžia valstybės pareigą? veikti taip, kad būtų užtikrinta reali pagalba privačiam asmens gyvenimui ir tinkama teismine? gynyba teisės pažeidimo atveju (pozityvi valstybės pareiga).
- 12.4. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) nuostatas ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama? praktika?, nustatant skyrumi gyvenančio tėvo ir vaiko bendravimo tvarka?, pirmiausia turi būti atsižvelgiama i? geriausius vaiko interesus, o bendravimas turi būti nustatytas tokiu būdu ir forma, kurie atitiks vaiko poreikius, emocijų? stabilumą?, saugumo jausmą? ir kitus vaiko psichinės sveikatos aspektus.
- 12.5. Teismai nepagrįstai nustatė, kad trečiadienio vakarais atsakovas su vaiku bendrauja vaiko gyvenamojoje vietoje, kuri yra ir ieškovės gyvenamoji vieta, jai priklausančiame nuosavybės teise, nepriklausomai nuo to, jog tėvų santykiai yra konfliktiški. Tokia nustatyta bendravimo tvarka prieštarauja vaiko interesams, nes ieškovė ir atsakovas dėl pastarojo nuolatinį? provokacijų gali konfliktuoti vaiko akivaizdoje. Ieškovės ir atsakovo santykiai yra itin konfliktiški, tarp šalių pradėtas ne vienas teisminis procesas, atsakovas inicijuoja ieškovės atžvilgiu teisminius ir neteisminius ginčus, nepagrįstai kreipiasi i? ikiteisminio tyrimo įstaigas. Ieškovė i? bylą yra pateikusi įrodymus, kad atsakovas yra smurtavęs prieš ją vaiko akivaizdoje, taip pat kad atsakovas nesaikingai vartoja alkoholį? ir pan.
- 12.6. Teismai, nustatydami, kad trečiadienio vakarais atsakovas su vaiku laika? leidžia ieškovės, o ne atsakovo gyvenamojoje ar kitoje jo pasirinktoje vietoje, nesivadovavo ekspertizės akto išvadomis, nesudarė tinkamų? sąlygų sėkmingai vaiko raidai bei deramų? sąlygų atsakovui ir vaikui būti atskirai ir tokiu būdu kurti unikali? tėvo ir sūnaus tarpusavio emocijų? ryšį?, kas geriausiai atitiks vaiko interesus. Ekspertizės akte ekspertas tam, kad būtų atkurtas atsakovo ir vaiko ryšys, siūlo atsakovui ir vaikui praleisti daugiau laiko dviese, nedalyvaujant ieškovei ar kitiems jos giminaičiams, taip pat specialistams.
- 12.7. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas negali būti laikomas atitinkančiu prioritetinius geriausius vaiko interesus. Teismui nustačius bendravimo tvarka?, pagal kuria? atsakovas su vaiku bendraus ieškovės namuose, kuriamos nesaugios, psichologiškai traumuojančios sąlygos tiek vaikui, tiek ir ieškovei, todėl tokia bendravimo tvarka keistina nustatant, kad trečiadienio vakarais atsakovas su vaiku bendrauja jį? pasiėmęs iš ieškovės gyvenamosios vietos ir, nustatytam laikui baigiantis, vaiką grąžina namo.
- 12.8. Apeliacinės instancijos teismas ignoravo ieškovės argumentus, kodėl ji prašo pakeisti atsakovo su vaiku bendravimo tvarka? trečiadienio vakarais, ir nieko dėl jų matymosi vietos pakeitimo iš ieškovės buto i? atsakovo pasirinktą? vietą? nepasisakė. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija tik nurodė, kad šis teismo nustatytos tvarkos punktas atitinka vaiko interesus, kadangi toks bendravimo būdas darbo savaitės viduryje labiau užtikrina vaiko kasdienę? rutiną?, jo neišvargina bei užtikrina vaikui galimybę? bendrauti su tėvu ir darbo savaitės viduryje.
- 12.9. Apeliacinės instancijos teismo nesigilinimas ir nevertinimas tarp ieškovės ir atsakovo esančių ypač įtemptų bei konfliktškų tarpusavio santykių?, neįvertinimas aplinkybės, kad atsakovas prieš ją? yra vartojęs fizinį? smurtą, taip pat kad ji iki šiol iš atsakovo patiria psichologinį? smurtą, nuolatinės priekabių? paieškas ir kitokio pobūdžio psichologinį? terorizavimą, jai akivaizdžiai nesutinkant, jog atsakovas lankytųsi jos gyvenamojoje vietoje, pažeidė jos konstitucinę? teisę? i? gyvenamojo būsto bei asmeninio gyvenimo neliečiamumą.
13. Atsakovas atsiliepiu i? kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti, priteisti iš ieškovės kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepiamas i? kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 13.1. Ieškovė kasaciniame skunde nepagrįstai teigia, jog nustatyta atsakovo ir sūnaus bendravimo tvarka neatitinka vaiko intereso?. Ieškovė nurodo, jog apeliacinės instancijos teismas, palikdamas nepakeista? pirmosios instancijos teismo nustatyta? bendravimo tvarka? trečiadienio vakarais ieškovės gyvenamojoje vietoje, netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias, kad vaiko ir skyrumi gyvenančio tėvo bendravimo tvarka yra nustatoma atsižvelgiant i? vaiko interesus, ir nukrypo nuo tokio pobūdžio bylose formuojamos teismų? praktikos.
- 13.2. Teismai pagrįstai konstatavo, kad šis bendravimo tvarkos punktas visiškai atitinka vaiko interesus, nes būtent toks bendravimo būdas darbo savaitės viduryje gali užtikrinti vaiko kasdienę? rutiną?, jo neišvarginti, o svarbiausia sudaryti galimybę? vaikui bendrauti su tėvu ir darbo savaitės viduryje.
- 13.3. Ieškovės ir su ja gyvenančio vaiko bei atsakovo gyvenamosios vietos yra skirtinguose Lietuvos vietovėse. Ieškovė su vaiku gyvena (*duomenys neskelbtini*), tuo tarpu atsakovas – (*duomenys neskelbtini*). Kelionėje pirmyn ir atgal su mažamečiu vaiku atsakovas sugaištų apie pusantros valandos, todėl jam bendrauti su vaiku beveik nebeliktų? laiko. Be to, neatmetama ir tokia situacija, kai atsakovas nesugebėtų tinkamai laikytis nustatytos bendravimo tvarkos ir laiku parvežti vaiką i? jo gyvenamąją vietą?, t. y. šis bendravimo tvarkos punktas gali tapti sunkiai įgyvendinamas. Kai vaikas gyvena kitame nei tėvas ar motina mieste, akivaizdu, kad užtikrinti bendravimą?, kuris atitiktų? dar ir abiejų? tėvų interesus, yra kiek sudėtingiau, todėl šiuo konkrečiu atveju viršenybę turi vaiko interesai.
- 13.4. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad tėvų pareiga bendrauti su vaiku reiškia tinkama? vaiko teisės bendrauti su tėvu ar motina įgyvendinimą. Tinkamas vaiko teisės bendrauti su tėvu ar motina įgyvendinimas reiškia, kad bendraujama bus tokiais būdais, forma ir laiku, kuris labiausiai atitiks vaiko poreikius, atsižvelgiant i? jo amžių, gyvenimo būdą, įpročius ir pan., ir norus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-160-378/2019](#); 2020 m. birželio 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-177-969/2020](#)). Skyrumi gyvenantis tėvas ar motina neturi siekti nustatyti tokia? bendravimo tvarka?, kuri būtų patogiausia jam, o privalo siekti geriausiu? vaiko intereso? užtikrinimo.

- 13.5. Vaiko interesų? patenkinimą turi užtikrinti abu tėvai, nepriklausomai nuo to, ar jie gyvena kartu su vaiku, ar skyriumi. Tėvas (motina), su kuriuo pasilieka gyventi vaikas, įgyja papildomą pareigą, iš kurių svarbiausia ir sunkiausia yra užtikrinti vaiko bendravimą su tuo iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena. Tačiau, nors nustatyta tėvo ir vaiko bendravimo tvarka, kuria ieškovė vertina kaip jai nepalankia?, tačiau tai nereiškia, jog tokia bendravimo tvarka yra neteisinga. Atsižvelgiant į tai, kad šalių vaikas yra mažametis, kad jo gyvenamoji vieta yra kitame mieste nei atsakovo, ir į tai, kad bendravimas vyksta darbo savaitės viduryje, laikytina, kad teismai nustatė tinkamą bendravimo su vaiku tvarką. Be to, bendravimo tvarkoje yra nurodyta, jog bendravimas vyks su teise išsivesti sūnų iš jo gyvenamosios vietos, o tai reiškia, jog tik išimtiniais atvejais atsakovas su sūnumi bus ieškovės ir sūnaus gyvenamojoje vietoje.
- 13.6. Nors ieškovė ir nurodo, kad yra buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), savininke?, tačiau vien ta aplinkybė? šios bylos kontekste nesudaro pagrindo apriboti atsakovo teisės dalyvauti auklėjant sūnų ir matytis su juo darbo savaitės viduryje teismo nustatytu būdu. Priešingai nei nurodo ieškovė, visu? konfliktu? ir ginčų iniciatore? yra būtent ji pati, o ne atsakovas. Jokio smurto prieš ieškovę atsakovas niekada nėra vartojęs (tokiu? duomenų byloje nėra), tačiau pati ieškovė visai nuteikinėja vaiką prieš atsakovą (tai patvirtina ekspertizės išvados). Nustatyta bendravimo tvarka su vaiku niekaip nepažeidžia ieškovės privačios nuosavybės ar juolab asmeninio gyvenimo neliečiamumo principų, nes į šias vertybes atsakovas nesikišina. Bendravimo tvarkos variantas, kad bendraujama ir ieškovės gyvenamojoje vietoje, atsirado dėl to, kad pati ieškovė visa? laika? siekė, jog atsakovas su vaiku kuo daugiau bendrautų? su jos priežiūra.
- 13.7. Jei būtų laikomasi ieškovės pozicijos, kad dalies bendravimo su vaiku perkėlimas į vaiko gyvenamąją vietą? yra jos nuosavybės ir asmens neliečiamumo teisių? pažeidimas, tai ir nuostata, kad vaikas paimamas iš ieškovės gyvenamosios vietos, taip pat turėtų būti traktuojama kaip jos būsto neliečiamumo pažeidimas, nes paimdamas vaiką atsakovas bet kokių atvejų privalo užėti į ieškovės būstą. Tačiau tokias formuluotes teismai taiko nustatydami naudojimosi tvarkas ir tai teismų? praktikoje nelaikoma nuosavybės ar asmeninio gyvenimo neliečiamumo pažeidimu.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo ribų

14. Pagal civiliniame procese galiojantį dispozityvumo principą teismo nagrinėjimo dalyko nustatymas yra ginčo šalių, o ne teismo pareiga, teismas nagrinėja ginčą neperžengdamas ginčo šalių nustatytą ribą. Viena iš šio principo išraiškų yra itvirtinta [CPK 353](#) straipsnyje, kuriame nustatyta, kad kasacinis teismas patikrina teisės taikymo aspektu apskustus sprendimus ir (ar) nutartis, o kasacijos funkciją vykdo neperžengdamas kasacinio skundo ribą. Kasacinio nagrinėjimo dalykas yra kasaciniame skunde nurodyti motyvuoti kasacijos pagrindai.
15. Nagrinėjamu atveju ieškovė kasaciniu skundu skundžia pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimų dalis, kuriais nustatyta atsakovo bendravimo su vaiku tvarka trečiadieniais, pagal kurią atsakovas su vaiku darbo dienomis bendrauja trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val. jo gyvenamojoje vietoje, turėdamas teisę išsivesti sūnų iš jo gyvenamosios vietos. Teisėjų kolegija nenustatė pagrindu šiuo atveju peržengti ieškovės kasacinio skundo nustatytą bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribą, todėl byloje priimti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesiniai sprendimai tikrintini teisės taikymo ir aiškinimo aspektu pagal kasaciniu skundu apibrėžtas bylos nagrinėjimo ribas ([CPK 353](#) straipsnis).

Dėl bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo tinkamumo

16. Kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl bendravimo su vaiku tvarkos, pagal kurią vaiko tėvas (atsakovas) trečiadienio vakarais su vaiku turi teisę bendrauti ir vaiko gyvenamojoje vietoje, t. y. vaiko motinai (ieškovei) priklausančiame būste, nors ji su tuo nesutinka dėl konfliktinių savo ir atsakovo tarpusavio santykių, nustatymo tinkamumo.
17. [CK 3.170](#) straipsnyje nustatyta, kad tėvas ar motina, negyvenantys kartu su vaiku, turi teisę ir pareigą bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant (1 dalis). Vaikas, kurio tėvai gyvena skyriumi, turi teisę nuolat ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais, nesvarbu, kur tėvai gyvena (2 dalis). Kai tėvai nesusitaria dėl skyriumi gyvenančio tėvo ar motinos dalyvavimo auklėjant vaiką ir bendravimo su juo, bendravimo su vaiku ir dalyvavimo jį auklėjant tvarka nustato teismai (3 dalis). Tėvas ar motina, su kuriuo gyvena vaikas ir (ar) su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, turi nekludyti antrajam iš tėvų bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant. Šios pareigos nevykdymas laikomas piktnaudžiavimu tėvų valdžia, už kurį tėvas (motina) atsako įstatymų nustatyta tvarka (4 dalis).
18. Kasacinis teismas, apibendrinamas praktiką dėl tėvo (motinos) teisės ir pareigos bendrauti su vaiku, išskiria šiuos tėvo (motinos), negyvenančio kartu su vaiku, bendravimo su juo pagrindinius principus: 1) bendravimo tvarka turi užtikrinti geriausias vaiko interesus, 2) kurių vienas pagrindinių yra palaikyti saugų, tiesioginį ir pastovų ryšį su atskirai gyvenančiu tėvu (motina); 3) tais atvejais, kai tėvas (motina) nebendrauja ar trukdo bendrauti kitam su vaiku, teismas gali abiem tėvams ar vienam iš jų taikyti sankcijas dėl teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos nevykdymo ar netinkamo vykdymo, jei tai geriausiai atitinka vaiko interesus; 4) tais atvejais, kai dėl vieno ar kito priežasčių tiesioginis tėvo (motinos) ir vaiko bendravimas neatitinka geriausių vaiko interesų, turi būti užtikrintas netiesioginis, per tarpininką ar kitokios formos tėvo (motinos) ir vaiko šeiminių ryšių palaikymas; 5) teismas, nustatydamas tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką, turi vertinti vaiko interesus ilgesnėje laiko perspektyvoje, todėl net ir tuo atveju, jei dėl vieno ar kito priežasčių vaiko bendravimas su tėvu (motina) šiuo metu gali būti komplikuoatas, teismas turi vertinti, ar bendravimo ribojimas nepakenks vaiko interesams žiūrint toliau į ateitį; 6) vis dėlto teismas turi įvertinti, ar jo nustatoma tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarka bus realiai įgyvendinama, todėl tais atvejais, kai vaikas išreiškia kategoriską priešišumą bendravimui su tėvu (motina), turi būti stengiamasi nustatyti tokio priešišumo priežastis, tėvo (motinos) ir vaiko tarpusavio santykius iki sprendimo priėmimo ir jų pokytį sprendimo vykdymo metu; 7) vaikai patiria emocinę žalą ne tik dėl nuolat besitęsiančių tėvų konfliktų, bet ir dėl jiems, jų nuomonės svarbai priimančios tėvų atsakomybės už bendravimo tvarkos (ne)vykdymą, todėl teismas turi siekti išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp vaiko nuomonės ir norų svarbos vertinimo ir jo intereso užmegzti glaudesni ryšį su kartu negyvenančiu tėvu (motina), jį saugoti ir plėtoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-157-916/2021](#), 34 punktą).
19. Pagal EŽTT formuojamą praktiką vaiko ir tėvų tarpusavio ryšys yra vertybė, saugoma Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 8 straipsnyje. Pasitenkinimo jausmas, kurį jaučia tėvai ir vaikai dėl tarpusavio ryšio bei bendravimo, yra

fundamentalus šeimos gyvenimo elementas, todėl visos valstybių vidaus priemonės, kaip nors kludančios šiam pasitenkinimo jausmui, laikomos kišimusi į teisę, ginamą Konvencijos 8 straipsnyje. Todėl tais atvejais, kada tėvai kartu nebegyvena, vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo (motinos) teisė bendrauti privalo būti išsaugota. Kartu būtina pažymėti, kad skyrium gyvenančio tėvo (motinos) teisė bendrauti su vaiku nėra laikoma absoliučia. Tačiau bet koks valstybės sprendimas, kuriuo ši teisė paneigiama ar ribojama, laikytinas Konvencijos 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos asmens teisės į pagarbą šeimos gyvenimui apribojimu, todėl jis privalo išplaukti iš įstatymo, juo turi būti siekiama vieno ar kelių Konvencijos 8 straipsnio 2 dalyje nurodytų teisėtų tikslų ir jis turi būti demokratiniame visuomenėje. Kadangi nustatant minėtus apribojimus valstybėms suteikiamos veiklos laisvės ribos yra siauresnės nei kitose panašaus pobūdžio bylose, nacionaliniams teismams kiekvienu atveju būtina itin kruopščiai pasverti visas aplinkybes, siekiant nustatyti teisingą konkuruojančių interesų balansą. Šiuo atveju proporcingumo principas reikalauja, kad skyrium gyvenančio tėvo (motinos) ir vaiko abipusis bendravimas gali būti apribotas tik esant ypac svariems pagrindams, kurie privalo būti susiję su vaiko interesų gynimu (EŽTT 1996 m. rugpjūčio 7 d. sprendimas byloje *Johansen prieš Norvegiją*, peticijos Nr. 17383/90).

20. EŽTT ne kartą yra nurodęs, kad nacionalinių valdžios institucijų pareiga imtis priemonių palengvinti kartu negyvenančio tėvo bendravimą su vaiku nėra absoliuti ir šioje srityje gali prireikti pasirengimo priemonių (EŽTT 2011 m. balandžio 12 d. sprendimas byloje *Gluhakovič prieš Kroatiją*, peticijos Nr. 21188/09; 2011 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje *Diamante and Pelliccioni prieš San Mariną*, peticijos Nr. 32250/08). Nagrinėjant peticijas itin konfliktišku šeimos santykių byloje, pabrėžtas bendrasis principas, jog tam, kad tėvai galėtų peržengti emocines kliūtis ir atkurti brandų tarpusavio ryšį, orientuotą į geriausius vaiko interesus, turi praeiti šiek tiek laiko; tokiose delikaciose situacijose ryšių su vaiku atkūrimas gali reikalaus ilgalaikių visų suinteresuotų asmenų pastangų; šioje srityje valstybės pareigos nėra absoliučios ir jos daugiau susijusios su priemonių, o ne rezultato klausimu (EŽTT 2012 m. sausio 10 d. sprendimas byloje *Cristescu prieš Rumuniją*, peticijos Nr. 13589/07). Teismas kiekvienoje byloje, susijusioje su teisės į privatų ir šeimos gyvenimą apsauga, pabrėžia valstybės pareigą veikti taip, kad būtų užtikrinta reali pagalba privačiam asmens gyvenimui ir tinkama teisminė gynyba teisės pažeidimo atveju (pozityvi valstybės pareiga).
21. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, be kita ko, nustatydamas skyriumi gyvenančio vaiko tėvo atsakovo bendravimo su vaiku tvarką, nustatė, kad darbo dienomis atsakovas bendrauja su sūnumi trečiadieniais nuo 17 val. iki 20 val. jo gyvenamojoje vietoje ir turėdamas teisę išsivesti sūnų iš jo gyvenamosios vietos. Apeliacinės instancijos teismas tokią atsakovo bendravimo su vaiku tvarką trečiadieniais pripažino atitinkančia vaiko interesus, kadangi toks bendravimo būdas darbo savaitės viduryje labiau užtikrina vaiko kasdienę rutiną, jo neišvargina bei užtikrina vaikui galimybę bendrauti su tėvu ir darbo savaitės viduryje.
22. Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje teismų nustatytas aplinkybes, teismų procesinius sprendimus ir šalių išsakytus argumentus, konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju teismų nustatyta atsakovo bendravimo su vaiku tvarka trečiadieniais, tiek, kiek atsakovui suteikta teisė su vaiku bendrauti vaiko gyvenamojoje vietoje, neatitinka geriausių vaiko interesų.
23. Byloje nustatyta, jog tėvų tarpusavio santykiai konfliktiški. Šios aplinkybės atsiliepime į kasacinį skundą neneigia ir pats atsakovas, nurodydamas, kad konfliktinių situacijų iniciatorė yra ieškovė. Šiuo atveju sutiktina su ieškovės kasacinio skundo argumentu, kad teismai, nustatydami ginčijamą atsakovo bendravimo su vaiku tvarką, neatsižvelgė į teismo ekspertizės psichologijos aktą, kuriame, siekiant atkurti atsakovo ir vaiko ryšį, rekomenduojama atsakovui ir vaikui praleisti daugiau laiko dviese, nedalyvaujant ieškovei ar kitiems jos giminiams, taip pat specialistams. Ekspertizės akte pažymėta, kad psichologiniu požiūriu norint, jog vaikas su savo tėvu galėtų kurti unikalią tarpusavio ryšį, būtina ilgesnė bendravimo trukmė ir vaiko neįtraukimas į tarpusavio konfliktus (tėvai neturėtų reikšti neigiamų jausmų vienas kito atžvilgiu vaiko akivaizdoje, apie vienas kitą su vaiku nekalbėti). Ekspertizės akte, atsižvelgiant į vaiko emocinius sunkumus ir elgseną, pasikartojantį garsinį tiką, kuris reikšėsi ekspertizės metu ir yra siejamas su tėvų tarpusavio konfliktiniais santykiais, rekomenduota nedelsiant kreiptis psichologinės pagalbos vaikui.
24. Teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti su atsakovo argumentais, kad jo bendravimo su vaiku tvarka nustatyta pagrįstai dėl ieškovės ir atsakovo gyvenimo skirtingose vietovėse ir kelionės trukmės iš ieškovės gyvenamosios vietos į atsakovo gyvenamąją vietą ir atgal, taip pat dėl to, kad atsakovui liks mažai laiko bendrauti su vaiku. Kolegijos vertinimu, ieškovės ir atsakovo mažametis sūnus yra tokio amžiaus (6 m.), kad trumpalaikis bendravimas ne vaiko gyvenamojoje vietoje nėra kompliktuotas, o atstumas tarp ieškovės ir atsakovo gyvenamosios vietos nėra itin didelis.
25. Todėl tarp ieškovės ir atsakovo šiuo metu egzistuojant įtemptiems konfliktiniams santykiams, kurių byloje neneigia abi šalys (išsiskiria tik šalių pozicija, kas yra konfliktų iniciatorius), teisėjų kolegija konstatuoja, kad vaiko interesus labiausiai atitiktų tokia bendravimo su vaiku trečiadieniais tvarka, pagal kurią atsakovas su vaiku bendraus pasiimdamas vaiką iš jo gyvenamosios vietos 17 val. ir grąžindamas jį atgal iki 20 val. Tai sudaro pagrindą tenkinti ieškovės kasacinį skundą ir pakeisti šias skundžiamų pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų dalis (**CPK 359 straipsnio 1 dalies 2 punktas**).
26. Kiti kasacinio skundo argumentai vertintini kaip neturintys reikšmės skundžiamų teismų procesinių sprendimų dalių teisėtumui, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.
27. Kartu pažymėtina, kad teismas nustato bendravimo tvarką tokią, kokia ji galima pagal esamą situaciją. Teismo sprendimas dėl bendravimo su vaikais tvarkos nustatymo neįgyja *res judicata* (galutinis teismo sprendimas) galios ir pasikeitus aplinkybėms dėl jo pakeitimo tėvas ar motina gali kreiptis ateityje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-16-706/2016, 22 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

28. **CPK 93 straipsnio 1** dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą.
29. Nagrinėjamu atveju ieškovės kasacinį skundą tenkinus ieškovei iš atsakovo atlygintinos jos patirtos bylinėjimosi išlaidos. Bylos duomenimis, už paduotą kasacinį skundą ieškovė sumokėjo 75 Eur žyminio mokesčio. Duomenys apie kitas ieškovės patirtas bylinėjimosi išlaidas (pvz., išlaidas advokato pagalbai apmokėti) kasaciniam teismui nepateikti, todėl šios išlaidos (jeigu jos patirtos) ieškovei neatlygintinos (**CPK 98 straipsnio 1 dalis**). Todėl ieškovei iš atsakovo priteistinas 75 Eur bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimas.
30. **CPK 93 straipsnio 5** dalyje taip pat nustatyta, kad jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
31. Nagrinėjamu atveju ieškovės reikalavimas dėl atsakovo bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo trečiadienio vakarais, atsižvelgiant į kitų pirmosios ir apeliacinės instancijos teisme pareiktų reikalavimų skaičių ir pobūdį, laikytinas nesudarantiu pagrindo persikirstyti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismo priteistų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

nutaria:

Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. birželio 11 d. sprendimo ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 21 d. nutarties dalis dėl atsakovo V. D. bendravimo su vaiku R. D. trečiadieniais pakeisti, nustatant, kad atsakovas V. D. su vaiku R. D. trečiadieniais bendrauja pasiimdamas jį iš vaiko gyvenamosios vietos 17 val. ir grąžindamas jį atgal iki 20 val.

Priteisti ieškovei L. N. (a. k. (*duomenys neskelbtini*)) iš atsakovo V. D. (a. k. (*duomenys neskelbtini*)) 75 (septyniasdešimt penkis) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Gediminas Sagatys

Antanas Simniškis